

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak petek popoldne.
Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 10— K
pol leta . . . 5—
četrt leta . . . 2-50
posamezne številke po 20 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto.
Priloge poleg poštnine 15 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste,
če se tiska enkrat . . . 14 h
" " " dvakrat . . . 12 " " " " " trikrat . . . 10 " " " " " za nadaljnja uvrščenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Na naslov c. kr. državnega pravdnštva.

C. kr. državnemu pravdnštvu naznanjamo, da pozivlja „Slovenec“, politički list za slovenski narod, ki ga tiska „Katoliška tiskarna“ v Ljubljani, ki mu je izdajatelj dr. Ignacij Žitnik, odgovorni urednik pa Ivan Štefe, v svoji 75. številki dne 1. t. m. zopet na bojkot proti „Učiteljski tiskarni“, proti „Zvončku“, „Popotniku“, „Domačemu ognjišču“, „Slovenskemu Ilustrovanemu Tedniku“, „Učiteljskemu Tovarišu“ ter proti knjigam in tiskovinam, ki jih tiska imenovana tiskarna. — Sporočamo slavnemu c. kr. državnemu pravdnštvu, da je tako dejanje kaznjivo po § 302. kaz. zak.

Iz Zaveze avstr. jugoslov. učiteljskih društev.

V 9. številki Učiteljskega Tovariša z dne 3. marca t. l. smo objavili, da se vrši letošnja XXIII. glavna skupščina Zaveze v dneh 3., 4. 5. junija v Trstu. Ker pa binkošno soboto ni pouka prosti dan, popravljamo dotično obvestilo v toliko, da se bo vršila glavna skupščina

dne 4., 5. in 6. junija.

Ker čas hiti, zato prosimo, da se nam prijavijo čimprej predlogi in referati, prav zanesljivo pa do 15. aprila t. l.

Delegata je izvolilo:

I. Savinjsko učiteljsko društvo.

1. Anton Farčnik, nadučitelj, Polzela.
2. Fran Košir, učitelj v št. Juriju ob Taboru.

Tovariše predsednike Zaveznih društev prosimo, da se točno ravna po razglasu, ki je bil prijavljen v 9. številki Učit. Tovariša dne 3. marca t. l.

Vodstvo Zaveze

L. Jelenc.

Z lopovščinami še vedno nadaljujejo.

Bojkot „Učiteljski tiskarni“, bojkot našim tiskovinam, knjigam, društvom, zavodom — bojkot vsemu, kar je učiteljskega! — Tako hropé neprenehoma trebušni glasovi iz Črnega grabna naših novodobnih rokovnjačev, ki jih pošiljajo stroji „Katoliške tiskarne“ potom „Slovenca“ v svet.

Ponavljamo: Take divje gonje, take lopovščine še ne pomni naša javnost! — Učiteljstvo hočejo izstradati — dokaz temu smrt tovariša Slavka Cepudra; naša podjetja hočejo uničiti — dokaz temu „Slovenec“ z dne 4. t. m.

Še ob nemškutarsko-vladnem pritisku v 70. letih ni bilo takega nasilja; danes, v prosvetljenem veku, vihte sekro krvniki-sleparji s škapulirjem okrog vratu, s pohotnostjo in požrešnostjo v krvi; tudi glede najzanimivejših, najpodlejših, najumazanejših sredstev v boju za krmiljenje svoje nenasitne samogoltnosti hočejo imeti prvenstvo. Bodi jim! Naša skrb bo, da jih zgodovina ne pozabi!

Provocirali so boj — mi se ga ne bojimo!

Tako jih bomo klestili, da bodo odsakovali! Ker nas nihče ne brani, se bomo pa sami! Alimorda misli kak klerikalni uskok, da nas vrže ob tla stako lahkoto, kakor je padla pod njegovo pohotnostjo uboga služkinja?

Ako misli tako, se krvavo moti!

Za zgled, v kakem tonu govore z nami, hočemo nabrati nekatere psovke, ki so jih gospodje iz „Katoliške tiskarne“ v „Slovenec“ in „Domačemu ognjišču“ povili v venec: Brezverska šola — brezversko učiteljstvo — učiteljska korumpiranamasa — napredna zalega, katere žitje in bitje je obrnjeno samo na žep — podleži — liberalna učiteljska banda — diabolnični sebičnejši — samogoltni — brezvestni izkoriščevalci — prodane duše — zalega, ki jo gonijo najnižje želodčne sile — liberalna učiteljska tolpa — politički bebeci — mlečnozobi učiteljski pobje! — Demoralizirano učiteljstvo — banda učiteljstva — učiteljstvo je zoprno slovenskemu ljudstvu, kakor so mu zoprni cigani, kiso tudi brezdomovinci, dasi malo boljše vrste, kakor pa brezdomovinski liberalni učitelji — ti ničvrednejši — podle duše — gnoj, lump, falot, tat, ki krade deželni denar, cigan, šuft, baraba, trot itd.

Človeku se obrača želodec, ko vidi, s kako slastjo brbajo prasci po blatu! In taki ljudje pravijo, da govore v imenu svete vere, svete cerkve! Bogoskrunstvo! Škandal! Sramota! Fej!

Ali res ni med njimi človeka, ki bi v imenu javne morale napravil tem lopovščinam konec?

Zob za zob — to je naše načelo v tem boju! To smo že enkrat povedali, povemo pa še danes, da se ne bodo držali kot mila Jera in nas prosili potom tretje osebe, naj jim prizanašamo in ne odkrivamo škandalov, ki utegnejo zatemniti slavo znanih rdečih bukvic!

Z vso gotovostjo trdimo to-le: V soboto, dne 8. t. m., bo „Slovenec“ zopet tako predrzen, da bo lagal in zavijal s spretnostjo takega človeka, ki ne pozna razločka med mojo in tvojo lastnino. Le naj! Mi se čisto nič ne bojimo! Ampak branili se bomo z vso silo, in prej se „Katoliška tiskarna“ pogrezne v zemljo, nego bomo mi odnehali v tem boju. Pravica in resnica je na naši strani. Vse je zdaj odvisno od njih; ako hočejo mir — dobro, ako ne — nam tudi vseč.

Upravljajo naj svoje delo tako, kakor se jim zdi, da je to boljše zanje — za skupnost in za posameznike. Naš bojni načrt je gotov in ga izražamo v kratkih besedah: **Zatrl niste spečih — ne boste nas bodečih!**

Zakaj jim je „Popotnik“ pust?

1. Zato, ker so nedovzetni sploh za kako resno stvar. 2. Zato, ker ni prepojen s politiko

in fanatizmom kakor „Slovenski Učitelj“. 3. Zato, ker so sami nesposobni, da bi pisali tako izboren pedagoški list, ki je eden najboljših na slovanskem jugu, in se jim zatorej sline cede po njem. — To naj velja našim Slovincem in onemu katehetu, ki je v „Slovenec“ zadnje čase zabavljaj in roval zoper „Popotnika“.

Že na četrtem avstrijskem katoliškem shodu, ki je bil leta 1896. v Solnogradu, so klerikalci zahtevali, da mora biti ljudska šola konfesionalna in cerkev mora pa imeti nadzorstvo nad ljudsko šolo. Klerikalcem se cede sline po tisti žalostni dobi, v kateri ljudski učitelj ni bil nič drugega kakor navadni mežnar. Na solnograškem katoliškem shodu se je tudi glede srednjih šol zahtevalo, da bodi veronauk obligaten pri maturi in da imej v komisiji zastopnik škofov glede vseh predmetov iste pravice kakor vsi drugi člani komisije in učenci slabega vedenja in nereligioznega mišljenja naj se od mature izključijo. Klerikalcem je na tem, da bi dobili brezpogojno moč, vpliv in poveljstvo v šoli, ker predobro vedo, da stranki, ki ima v rokah šolo, je zagotovljena bodočnost in obstanek. Upamo pa, da bo država že toliko previdna, da ne bo dala iz rok krasne stavbe nove šole, ki si jo je priborila z velikim trudom in katera je rodila že toliko dobrega sadu avstrijskim narodom.

Kakor na Koroškem,

tako menijo tudi pri nas klerikalci napraviti isto političko gonjo za ljudsko šolo. Na Koroškem so namreč klerikalci obljubili ljudstvu pri volitvah 6 let šolske obveznosti. Da bi svobodomiselnost stranka pri volitvah ne podlegla, so se morale poslužiti istega demagoškega sredstva in so le na ta način tudi pozneje zmagale in morale tako predlagati in glasovati v tem šolskem vprašanju.

Kje so intriganti?

Ker je klerikalno časopisje sedaj utihnilo s podlim blatenjem v verskih vprašanjih zoper učiteljstvo, je to blatenje pričel zopet na rovaš posvetnega učiteljstva neki katehet. V „Slovenskem Učitelju“ piše namreč o reformi ljudske šole in blati slovensko napredno učiteljstvo, češ, da se z reformo ljudske šole zavzema za anarhistovsko šolo. Pogreva že stare stvari o Ferrerju, o revoluciji na Španskem in Portugalskem (posneto po „Slovenec“) ter vsa dejanja podtika stremljenjem naprednega učiteljstva. **To pišejo kateheti iz zlobnosti in namenoma, da klerikalni listi ponatiskujejo take zlobne vesti in hujskajo ljudstvo zoper posvetno učiteljstvo in šolo.** Klerikalna „Straža“, seveda, ker ji primanjkuje dopisov, ponatiskuje potem take stvari. — Mi že sedaj opozarjamo na vlogo intrigantov in jo bomo popolnoma razkrinkali, ker so se že precej daleč utihotapili v naše stvari in se zajedajo kakor klop.

Kdo piše v „Slovenca“ ščuvajoče vesti zoper učiteljstvo?

Mi se sicer nikdar ne vprašujemo, kdo piše, ampak vedno, kaj piše. Tudi se ne bi dotaknili tega vprašanja, če bi nam ne bilo prineseno samo. Ugleden Slovincar je prišel kar sam od sebe k nekemu našemu pristaši in izjavil sledeče: „Veš, govore, da jaz pišem v

„Slovenca“ one vesti zoper učiteljstvo. Pa to ni res! To piše vse katehet Č.“ — Koliko je na vesti sami resnice, smo mi jako previdni, ker tudi temu Slovincarju ne verjamemo — ničesar. Eno pa lahko pribijemo. To namreč, da je izvir vsemu hujskanju učiteljstva na medsebojni boj večinoma iskati med kateheti, ki igrajo vlogo intrigantov. Oni se vtičejo v vprašanja, pri katerih nimajo ničesar opraviti in ki jih nič ne brigajo ter hočejo napraviti prepir. Sejejo veter, a mi jim garantujemo, da bodo želi vihar. — Čeprav puščajmo posvetnjakom v Slovincarji navidezno vodstvo, so vendar pravi voditelji duhovniki, ker je duhovska nadoblast vsepovsod — klerikalni princip!

Kako je prišla „Katoliška tiskarna“ do šolskih tiskovin.

Dognano je, da je bil prenos šolskih tiskovin iz „Učiteljske tiskarne“ v „Katoliško tiskarno“ domnjen in organizovan. Smrdel je hotel vse Slovincarje le prehiteti, zato si je na tak način pridobil tiskovine iz naše tiskarne, a niso mu prinesle posebnih zaslug. Pojdite jih iskat med vse stanove in težko, da bi našli v dejanjih kje sebi enake. — Mi bi Smrdela pustili pri miru, če bi se sam ne obregnil ob naš list, nas pri tem ne bi natoleeval in ko bi nam ne očital dejanj, ki jih nismo storili. Prisilil nas je, da govorimo še jasneje o tej zadevi. Kako je prišel Karel Simon do šolskih tiskovin, to vemo! Če je pa to pošteno, da se odda tiskovine z zlobnim namenom, da napravi zavodu škodo, čeprav so bile tiskovine dobljene in plačane uradnim potom — to je drugo vprašanje. Eno pribijemo: da zamanj vrača Smrdel krivdo na Simona, ker on je opravljal korekturo pri ponatiskovanju šolskih tiskovin za „Katoliško tiskarno“. — Če ste skupaj delali, nosite tudi krivdo, ne pa, da jo zvrčate eden na drugega in se drug drugega denuncirate!

Katoliško!

Višek rokovnjaštva so napravili naši klerikalci s tem, da so poročali v nemške liste nesramno laž, da je „Učiteljska tiskarna“ ustavila vsa plačila in da stoji pred konkurzom. Tako podlih laži in tako gnusne škodoželjnosti so sposobni edinole naši slovenski klerikalci pod patronatom „Katoliške tiskarne“ in „Katoliške bukvarne“. Za svoje ljudi naj bi škof izdajal pastirski list, da bi jih odvažil lagati in slepariti ter poštenim ljudem krasti čast in poštenje po našem klerikalnem in celo po tujem — v tem slučaju nemškem — časopisju!

To naj oznanjuje kateheti otrokom v šoli, kako klerikalni veljaki kradejo čast in ugled poštenim ljudem, kako sami sleparijo, kako po krivem obrekujejo, kako sami greše zoper nečistost, da podpirajo tiste, ki izmikajo tiskovine, ki kažejo in škodujejo bližnjemu na lastnini. Te zglede naj porabijo kateheti v šoli pri razlaganju božjih resnic!

Posledice klerikalnih lopovščin.

Te dni so hodili po Ljubljani agenti, ki so povpraševali, če je res, da je „Učiteljska tiskarna“ v konkurzu, kakor so čitali v nemškem in klerikalnem časopisju. Pojasnilo se jim je, da so naši klerikalci namenoma dali v nemške in

svoje liste to nesramno laž, samo da s tem škodujejo „Učiteljski tiskarni“. Toda zmotili so se! Ko se je nemškimi agentom pojasnilo, koliko bi je ura našim klerikalcem pri običajnih volitvah, zaradi katerih tako besne na „Učiteljsko tiskarno“, so ti agenti telefonično naznanili svojim firmam, da so te vesti podla laž in so nemškim listom podtaknjene iz gnusne katoliške konkurence.

„Podle duše!“

Tako so vzvikali ljudje, ko so se razširile vesti, kako podlih sredstev se poslužujejo naši klerikalci, da bi škodovali naprednemu podjetju.

Najizpričnejši hudodelec ne bi bil sposoben kaj takega.

da bi poročal v nemške liste tako hudobne laži, kakor so jim jih poslali naši klerikalci. Da so dobili šolske tiskovine iz „Učiteljske tiskarne“, so se poslužili nepoštenosti. Sedaj se poslužujejo najpodlejših laži, ki jih je zmožen edinole kak „katoliški“ žurnalist!

Kdaj so bile poslani laži o „Učiteljski tiskarni“ v nemške liste?

Kakor smo se informirali, je bilo to pet dni po onem dnevu, ko je „Slovenec“ prinesel članek pod naslovom „Nov konkurz“, v katerem prav nesramno napada „Učiteljsko tiskarno“. In potem si ti ljudje upajo nam očitati politično rokovanjstvo! Kje so rokovanjstva? To „katoliško“ rokovanjstvo oznanjajo duhovniki v cerkvi s prižnic! Svoje ljudi naj najprej uče poštenosti, potem naj se spravijo na druge! Če bodo sploh sposobni spraviti gnulobo in nepoštenje iz lastnih vrst, to je drugo vprašanje!

Ne „Ganglovcem“ v album.

ampak Jegliču Nepomuškemu na ljubljanskem Grabnu kličemo z gromovitim glasom! Ali se zavedaš krivice, ki si jih storil pokojnemu tovarišu Slavku Cepudrniku kiso pospešile njegovo smrt? Ali se spominjaš, kako si v pričo nadzornika svoje tovariše denunciral z anarhisti?

„Slovenec“

(štev. 67. z dne 4. t. m.) vprašuje: Ali in kdaj je Gangl položil obljubljeni dar, ker je dokazano, da je pisal Slomškarku glede službenega mesta. — „Slovenec“ naj nam odgovori samo na to-le vprašanje: Kdaj, kje in kako je to dokazano?!

Tovariši, tovarišice!

Vsi do zadnjega na agitacijo z naše liste, naše tiskovine, našo tiskarno, naše zavode, naša društva! — Sedaj smo v vojni, v najhujšem ognju! Vsi na boj! Vsi do zadnjega na boj. Omahljivca ne sme bitiv našem številu! Na boj, junaška kri!

Resen opomin gospodu deželnemu predsedniku baronu Schwarzu.

Slavno c. kr. deželno vladu pozivljemo, da se prepriča, kako vkljub ponudbam odklanjajo ljubljanski učiteljski šolniki štipendije, ker ne marajo iti službovat na Kranjsko.

Gospod deželni predsednik kot predsednik deželne šolskega sveta in zastopnik vlade v deželni zboru kranjskem bo sam dobro vedel, kje je iskati temu vzroka.

Slavni c. kr. deželni vladi priporočamo, da si da sestavi statistično tabelo, koliko moških prosilcev se je prijavilo v zadnjem času za posamezna učna mesta; koliko enorazrednic vodi žensko učiteljstvo; koliko moških učnih mest se je sploh moralo oddati ženskim učnim osebam, ker prvih ni bilo na razpolago; koliko moških učnih oseb se letno rekrutira in koliko jih ostane na Kranjskem; kako pada po številu in v drugih ozirih naraščaj učiteljstva bodočih generacij na Kranjskem.

Itđ., itđ.: Odpira se nam krasna perspektiva bodočih šolskih razmer na Kranjskem. Opozorili bi še končno, da naj se ti podatki primerjajo s sličnimi podatki drugih dežel, in številke same bodo govorile — mnogo, mnogo!

Pasivna rezistenca ljudskošolskega učiteljstva na Hrvaškem.

Učiteljstvo slunjskega okraja je sklenilo, da ne bo več ne poedino ne korporativno prosilo ureditve svojih pravnih in materialnih zadev. Do tedaj, da se učiteljstvu ne izboljša položaj, pa ne bo sodelovalo na raznih častnih mestih pri kulturnem in humanitarnem delu. Društvo je pozvalo, da tudi ostala učiteljska društva na Hrvaškem in Slavoniji store iste sklepe.

* * *

Tako poroča sam „Slovenec“. Komu ljubše nego našim klerikalcem bi bilo, da bi tudi slovensko učiteljstvo opustilo vse kulturno in izobraževalno delo in bi pustilo tavati ljudstvo v temnih vodah. — Če bomo kje, bomo drugje našli primernejšo opozicijo v našem boju. Za liberalne vlade bi bilo pa to orožje primerno in na mestu in bi mogoče zganilo naše kruhodajalce.

Protialkoholno zborovanje učiteljev.

„Učiteljska protialkoholna zveza“ priredi v sredo pred Veliko nočjo, dne 12. aprila, svoje prvo zborovanje. Lokal: Mestni dom (mala dvorana) v Ljubljani. Pričetek: ob 10. uri dopoldne.

Razpored:

1. delo med učiteljstvom — Jožef Novak, Idrija.
2. delo v šoli — Rudolf Horvat, Zagorje (Notranjsko).
3. delo izven šole — Ivan Grad, Košana.
4. slovenska protialkoholna literatura — Julij Slapšak, Vodice.
5. alkoholu boj brez pardona! — Miloš Svanjak, Strojna, Koroško.

Morda se program še kaj izpremeni. Beseda svobodna vsakomur! Protialkoholno delo je brezstrankarsko, politično indiferentno. Pri tem resnično narodnem, prepotrebem in plemenitem delu se lahko najdemo vsi. Vsak delavec dobrodošel! Vsak udeležnik z veseljem pozdravljen! Tovariši, ki čutite potrebo in veselje do dela za blaginjo naroda — pridite! Sklicatelji.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Društvo slov. učiteljev ima svoj redni letni občni zbor dne 13. aprila 1911 ob 10. uri dopoldne v šentjakovski šoli v Ljubljani. Na dnevnem redu je:

1. Pozdrav predsednice.
2. Poročilo tajnice.
3. Poročilo blagajničarice.
4. Poročilo o gospodinjstvem tečaju.
5. Raznoterosti.

K mnogobrojni udeležbi vabi

o d b o r.

Kranjsko.

Narodna šola, društvo v podporo slov. ljudskemu šolstvu, ima v torek dne 18. aprila 1911, ob 9. uri dopoldne v Narodnem domu v Ljubljani svoj občni zbor.

Vzpored:

1. Predsednikov nagovor.
2. Tajnikovo poročilo.
3. Blagajnikovo poročilo.
4. Poročilo računskih preglednikov.
5. Volitev 9 odbornikov. Funkcionarje voli odbor sam.)
6. Volitev 3 preglednikov računov.
7. Nasveti.

O d b o r.

Štajersko.

Savinjsko učiteljsko društvo je imelo 23. m. m. svoj občni zbor na Gomilskem. Predsednik tov. Vrabl pozdravi navzoče, posebno novodošlo gđ. A. Zeleznikovo in otvori zborovanje.

Predsednik poroča o društvenem delovanju, ker je bil tajnik zadržan.

Blag. tov. S. Pečar poda pregleden račun o društvenem imetju. Blagajnica izkazuje 94 K 21 h dohodkov in 91 K 24 h stroškov, torej 2 K 97 h prebitka. Pregledovalca tov. Farčnik in Zotter odobrita račune in predlagata blagajniku absolutorij. Predsednik se mu zahvali za njegovo vestno delovanje. Nato prečita dopis „Lehrerbunda“ in poda sliko o plačah učiteljstva na Nižjem Avstrijskem.

Izvoljen je sledeči odbor: Vrabl R., predsednik; Zotter I., podpredsednik; Pečar S., blagajnik; Zdolšek B., tajnik.

Delegatom za glavno skupščino se izvolita tov. Farčnik in Košir.

Prihoduje zborovanje bo 4. majnika v St. Rupertu.

Ob sklepu se zahvali tov. predsednik dosedanjemu vrlemu in delavnemu tajniku tov. Jakšetu za marljivo, vestno delovanje v prospeh društva in zaključi zborovanje.

Na snidenje 4. maja v krasnem Šent Rupertu!

Šentlenartsko učit. društvo je imelo svoj občni zbor 2. aprila t. l. pri Sv. Trojici v Sl. gor.

Tov. predsednik presrečno pozdravi člane in goste ter predvsem poroča veselo vest: z novim društvenim letom so (izvzemši 2 supletinji) v s i tuokrajni tovariši in tovarišice združeni v našem društvu, in vsak ud se je potom okrožnice tudi zavezal, udeležiti se vsakokratnega zborovanja. Nadalje se v iskrenih besedah spominja umrlega tov. Frana Horvata, učitelja pri Sv. Benediktu v Sl. gor.

Po prečitaniu in odobrenju zadnjega zapisnika je podal tajnik letno poročilo, iz katerega posnamemo, da šteje društvo 35 udov, med temi 3 častne člane. Imelo je petero zborovanj s temi-le predavanji: 1. Poročilo o Zvezinem glavnem zborovanju v Celju (tovariš Kopic). 2. „O bistvu metode računic L. Lavterja“ (g. spisatelj). 3. „O obči važnosti učiteljske organizacije“ (tov. Perger). 4. „Šola bodi učitelju in učencem svetišče“ (tov. Scheligo). 5. „O važnosti in vrednosti življenjskega zavarovanja“ (g. I. Gorup, generalni zastopnik Prve češke). 6. „O novejši slovenski književnosti“ (g. Ivan Cankar). Pri vseh zborovanjih nam je tov. Škerjanc vestno poročal o svojem zastopstvu v okrajnem šol. svetu, zakar mu bodi izrečena na tem mestu najtoplejša zahvala. Društvo je priredilo svojem starosti, v pokoj stopivšemu tov. Šjancu lepo uspelo odhodnico pri Sv. Trojici, dne 25. avgusta l. l. Začelo je tudi na predlog tov. Klemenčiča zbirati glavnic 200 K kot obrambni kamen šentlenartskega učit. društva C. M. D.

Blagajnikovo poročilo kaže 138 K 38 h dohodkov in 110 K 23 h izdatkov; $\frac{2}{3}$ vse letnine še ni vplačane. Dobro gmotno stanje je vendar vsakemu društvu neobhodno potrebno; zato je naj posamezni udje izpolnjujejo svoje dolžnosti tudi v tem oziru. O ravnanju onih štirih učiteljev, ki so se preselile iz našega okraja, ne da bi vkljub pismenim opominom paravnale zaostali dolg — pa brez komentarja. Pregledovalca računov sta našla blag. knjigo v vzornem redu.

Poročilo učit. zastopnika v okr. šol. svetu, blagajnika in tajnika se je vzelo z odobravanjem na znanje.

Za svoje temeljito filozofsko razpravo „o prijateljstvu“ je žet naš tov. M. Perger zaslužen pohvalo.

Predlogi:

1. Stalni odbor naj predloži za letošnjo konferenčno temo: „Pouk v drugem deželnem jeziku na slovenskih šolah“. Isto snov bi naj volil mariborski in slovenjebistriški stalni odbor.

2. Prošnji mariborskih učiteljskihnikov za podporo njihove knjižice se je ugodilo z zneskom 10 K.

3. Delegatom Zaveze sta izvoljena tovariša Vekoslav From — Sv. Lenart v Sl. g. in Ernest Horvat — Sv. Benedikt v Sl. g.

Z vzklikom je bil zopet izvoljen dosedanji odbor: J. Maurič, predsednik; F. Kranje, namestnik; V. From, tajnik; J. Kovačič, blagajnik.

Prihodnje zborovanje „na Florjanovo“ pri Sv. Trojici v Sl. gor. Na veselo polnoštevilno snidenje!

Književnost in umetnost.

„Zvonček“ objavlja v svoji 4. letošnji številki to-le vsebino: 1. Fr. Žgur: Želja. Pesem. — 2. F. Zagorec: Franci gre na daljno pot. Fotografija. — 3. F. Palnák: Pomladni prvenec. Bajka. — 4. K. Leska: Na Oljski gori. Podoba v barvotisku. — 5. Jos. Vandot: Lovec Joza. Pesem. — 6. Lad. Ogorek: Voda in jeklo. Poučni spis. — 7. S. P.: Jankec na konju. Pesem. — 8. Drag. Humek: Majka priroda pripoveduje. Bajka s šestimi podobami. — 9. Silvester K.: Premodre glave. Narodna smešnica. — 10. Radoslav B.: Sanje. Pesem. — 11. Ivo Trošt: Čarobno jezero. Pripovedka. — 12. S. P.: Pozdrav. Pesem. — 13. A. Sič: Korček. Podoba v barvotisku. — 14. Pouk in zabava. A. Sič: Mladi risar. — Beštev. — G. Štupar: Zastavica v podobah. — Kotiček gospoda Doropoljskega.

Enega poslednjih stihov slavnega pesnika Simona Gregorčiča ima nadučitelj Josip Lapajne v Cerkljah pri Kranju. Ob priliki poseta pri g. poslanecu Iv. Hribarju v Cerkljah je pesnik prav rad zahajal tudi med učiteljstvo, ki mu je na njegovo željo prepevalo najmilejše narodne pesmi. V znak hvaležnosti je tedaj 29. julija leta 1906, napisal omenjenemu tovarišu na njegovo sliko v lovski opravi lasnoročno:

„Puška, zajcem daj pokoj,
a za narod idi v boji!“

Priporočajte in širite naš list!

Srednješolski vestnik.

** Numerus clausus na slovenski paralelki goriške državne gimnazije. Pri sprejemu učencev v slovensko paralelko je ministrstvo določilo, koliko jih smejo sprejeti. Numerus clausus je bil zato tu, da so se napolnile nemške paralele. Ta numerus clausus pa mora odpasti. Slovenski dijaki naj se poslužujejo v slovenskem jeziku, če jih je več kot za en razred, naj se otvorita dva! — Laškemu državnemu poslancu Ušaju je obljubil naučni minister, kakor je poročal neki laški list v Gorici, da s prihodnjim šolskim letom odpade numerus clausus za sprejem v laško paralelko; torej mora odpasti numerus clausus tudi za slovensko paralelko!

Politiški pregled.

* Konec poslanske zbornice. Na podlagi cesarskega odloka je bil državni zbor razpuščen. Vladi korespondenčni biro opravičuje ta odlok tako-le: „Ta odredba je postala potrebna, ker je del opozicijskih strank sklenil ovirati pravočasno rešitev proračunskega vizorija, da bi na vsak način pritiskali večino in vlado v ex lex stanje. Ker ni zaradi tega računati na plodno delovanje parlamenta, a se je bilo od druge strani bati, da bi se s poizkusi, zlomiti upor, utegnili izzvati le poostrenje nasprotstev, zato bi nadaljevanje razprav ne imelo nikakega namena.“ — Nove volitve se vrše dne 13. junija t. l. — V brezparlamentarni dobi se bo s § 14. uzakonil proračun, 70 milijonsko posojilo, reforma osebnodohodninskega davka, to je povišanje višjih kategorij, in davek na žganje. Tudi se bodo izvršile velike izpremembe v kabinetu in se bodo baje reaktivirala portfelja ministrov-krajanov.

* Prebivalstvo Ogrske. Po uradno določenem uspehu zadnjega ljudskega štetja sta imeli dne 31. decembra 1910 Ogrska in Hrvaška 20,850,000 duš, in sicer je imela Ogrska 18,321,000, Hrvaška in Slavonija pa 2,619,000 duš.

* Portugalski jezuitje na Tirolskem? Iz Inomosta poročajo, da so začeli z lastnikom neke šole v Höttingu pri Inomostu in lastnici sosednjih zemljišč pogajanja za nakup od strani jezuitov, ki so prognani iz Portugalske.

Obrambni vestnik.

* Iz Laškega okraja nam pišejo: V obrambnem vestniku z dne 24. marca ste prinesli notice iz Celja, v kateri se napada dopisnika „Slov. Naroda“ zaradi „bernje“ itd. pri okraj. učiteljskih konferencah. Meni se pa vendarle zdi, da je netaktno tako pobiranje; udeležniki dobe 3 krome in od teh naj izdajo ravnotoliko v razne namene? Kaj pomaga, da je svrha koristna, če pa nimamo niti za naš krulečji želoec potrebne? Mi učitelji imamo naših stanovskih koristnih naprav prav mnogo, a niti tem ne zmoremo dostojne podpore! Kje se pa nalezle učitelje jetike? Ali mar ne v šoli? Niso li tisti, za katere žrtvujemo zdravje, poklicani v prvi vrst za nas skrbeti? Naj gosp. glavar celjski nabira prispevke, a tam, kjer je kaj vzeti! Proti napravi sami vendar nimamo nič! Tudi učitelji bodo radi kaj darovali v človekoljubne namene, kadar bodo s čim zmogli, a sedaj jih pustite vsaj živeti! Spominjam se, da mi je pravil neki mlajši tovariš iz celjskega okraja, da je bil nekoč pri tem prav v veliki zadregi. Mladi tovariši so proti koncu meseca precej pri trdem in ko je prišla običajna pola tudi k njemu, ni imel toliko odveč, da bi tudi tja položil svoj obulus. Odpovedati je bilo nabiralec ali pa zelodeu opoldne kosilo! — Sicer pa društvo za zatiranje jetike podpira vse stanove, ne samo učiteljskega, in menda enega slučaja ni treba tako razbodbati, kakor bi to bil kakšen „Staatsakt“. Toliko se mi je zdelo potrebno od moje strani, pisec se pa tudi lahko še zglesi sam. H koncu naj samo še povem, da g. nadz. G. Vodušek nikdar nič „ne bernja“ in dozdeva se mi močno, da tudi drugi nadzorniki pardonirajo učiteljske žepel!

Kranjske vesti.

—r— Okrajna učiteljska konferenca za Postojnski šolski okraj se vrši v Vipavi dne 22. junija t. l. Na dnevnem redu sta — poleg običajnih točk — še sledeči temi: 1.) Sodelovanje učiteljstva pri skrbi za otroke (§ 212 d. š. i. u. r.). Poroča tov. Anton Skala, nadučitelj v Vipavi. 2.) Pravilna uporaba predpisanih aparatov pri prirodoslovnem pouku. Poroča tov. Fr. Grum, učitelj v Vipavi. — Nekateri šole bodo razstavile tudi spisne naloge, zlasti one prosto izdelane.

—r— Dne 25. in 26. t. m. so priredili v Krškem na sokolskem in čitalniškem odru burko s petjem „Čevljar baron“. Igralsko osebo je sestojalo v veliki meri iz učiteljstva. Burka je uspela sijajno gleda petja in igre. Gospodični Seligova in Pillerjeva in tovariši